

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP,
egyzersmind a debreczeni szinügyegylet, gazdasági egyesület, zenede- és dalárdaegylet, kertészeti egylet, takarékpénztár és több helybeli társulat közlönye.

Egyes szám a...
Lapunk számára külföldi hirdeményeket elfogad: Debreczen: Braunner J. G. Wacker; könyvkereskedése. Ujpelek A. Hasenstein és Vogler. M. Frank. Tatabánya: Molnár Ottó. Bogyiszló: Könyvkereskedése. G. L. Daube és Társa. Munkács: Hasenstein és Vogler. Debreczen: G. L. és Társa. Párisban: Hiltelmann. Goldberger A. T.

A tisztelt közönséghez!

Midőn a helybeli szinügyegylet a debreczeni színház 1866 július 1-én, tíz egymásután következő évre a városról átvette, a színháznak közönsége által mindinkább megkedveltetésén s általában a szinügyegylet előmozdításán kívül az is volt célja, hogy ami szinügyegylet kezelése mellett sem elérhető nem lett volna, tetemes áldozatba került díszes színházunknak könyv- és ruhátraktár, az előrehaladt izlések is megfelelő díszleteket s egyéb színpadi kellékeket adhasson birtokába. — ezenfelül, ha a vállalat a közönség folytonos pártolását kiérdemeli képes leendő, a színház alapítóje gyarapattást eszközölhesse s letesshe alapját a vidéki színházak által rég óta nélkülözött nyugdíjintézetnek.

Miután a szinügyegylet által megválasztott alóliat intendánsnak a lehető legodonosabban megválogatott drámai és operai tagokból a társaságot összeállítanom sikerült, mielőtt még a rendes szinügyegylet megkezdésére a színház intézetének a működését a tisztelt közönségnek f. év szept. 22-én kezdetét vevő előadást megkezdte.

Ezen, úgy az 1867. ápril végéig tartó egész szini idény alatt egyes előadásokra a bemeneti díjak a színházi bizottság által következőleg határozottak meg:

Alsó- és középpáholy 3 frt.; családi páholy 4 frt.; másodemeleti páholy 2 frt 50 kr.; támlás- és 60 kr.; földszinti zartszék 50 kr.; emeleti zartszék 40 kr.; földszinti bemenet 40 kr.; karzat 20 kr.

Az idény alatt hét bérlet nyitották 20-20 előadásra. Az első bérlet 1866. okt. 11-dikén venni kezdetét; a bérleti díjak következőleg szabályoztak:

Alsó- és középpáholy 40 frt.; családi páholy 55 frt.; másodemeleti páholy 30 frt.; támlás- és 8 frt.; földszinti zartszék 6 frt.

Tisztelettel fölkértem a t. közönséget, hogy a bérlet iránt szeptember 15-öt kezdve a színházi pénztárnoknál reggel 9 óráig 12 óráig, és délután 3-5 óráig rendelkezni, a nemzeti nyelv virágzását s a közműveltséget előmozdító szinügyegylet folytonos kitartással előmozdítani méltóztatnak.

Kelt Debreczenben, 1866. szept. 6.
Kiss Sándor sk.,
a debreczeni színház intendánsa.

Értesítés, szab. kir. Debreczen városban az inségügyre nézve eddig tett intézkedésekről.

Borsodmegyei főispán Vay Miklós ur ó nműltósága legfelsőbb helyről a tiszán-inneni kerület, Szabolcsmegye, a hajdúvárosok és Debreczen inségügyi királyi bizottsága nevezetesen, amidőn arról elnök polgármester urat értesítette volna, egyszersmind méltóztatott meghgyeni, hogy azonnal inségügyi bizottságot alakítsanak, mely az ösi vető-magbeli netaláni szükséglete nézve azonnal tanácskozást tartván, az erre vonatkozó véleményezést tüzetesen kifejtessék.

E tiszteletteljesen fogadott rendelkezés képest elnök polgármester ur, az elnöklet alatt, koronkint társaszkodó inségügyi bizottságot tagjain, — a lakosság előtti bizodalomnak állást, a helyi viszonyok teljes ismerését, és érdekeltségét véve irányadóul, azonnal felkérte s a mult hó 23-dik napjára kitűzött első tanácskozásra meghívta földbírtokos Csáky Gergely, Fráter Imre, Harsányi Gábor, Király József és Molnár György. — a fagy és aszály okozta károk helyszíni felvételével megbízott tanácsnok Frank Antal, községtanácsos Kiss Mihály és Zöld Mihály, ugyszintem községtanácsos Balog János és Ori István urakat s tolvoltveitől alóliat t. főjegyzőt.

Kik is, a fentebbiek szerint kitűzött első tanácskozás alkalmával, a kölcsön-vetomag ügyének minden oldalról meghnyása-vevete után, a következőképpen, teljes szövegében közölt jegyzőkönyv szerint állapodtak meg.

Elnök polgármester ur a jelen voltak szives üdvözlése után előadja, hogy a fagy és aszály okozta inség által sújtottak segélyezését, a magas kormány atyáskodó kegyességétől indítva, folyamatosan kívánja tenni s ezen kerületben az inségügy vezetésére mint királyi biztos, ó es a apostoli királyi felségé által, borsodmegyei főispán nagyműltóságú báró Vay Miklós ur nevezetett ki, s egyszersmind annak nyilvánításával, hogy felsőbb meghagyás folytán tétetett kötelességbe ezen inségügyi bizottságnak alakítása, felolvastatja tennib tisztelettel kerületi inségügyi királyi biztos urnak I-50 szám alatt f. hó 16-dikán kelt következő tartalmu rendeletét:

„A kerületi inségügyi királyi bizottság, szab. kir. Debreczen város főpolgármesterének. — Ó es a apostoli királyi felségé legfelsőbb elhatározásával Borsod-, Ung-, Szabolcs- és Zemplén-megyék, továbbá a hajdú-kerület és Debreczen sz. kir. város területére nézve királyi biztosul az inség-ügyben legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván, arról főpolgármester urat t. más- és eljárásomnak szives közreműködésével leendő támogatása végett ezennel értesítem.

Tekintettel a rendelkezésem alá bocsátott összege, tekintettel az inségnek az összeírás szerint mutatkozó irányaira, miközdem egyelőre bezárólagosan az ösi vető-mag beszerzésére lesz irányulva.

A már jelenleg e célra kiutalványozott összeg korlátoltságára parancsolja, hogy aránylagos ösi vető-magbeli segedelmének a közönségi egyetemleges jóállás magában értesével, csak ott leendő hely, hol a terv mérveben igénybe vevendő közönségi és megyei források — oda érve az egyesek s közönségek biztos jelölőjára alkalmas törzs-vagyonát is — kimerítése, valamint a felbrazott solidaritási érzetből kifolyó egymást segítősi tö-

rekvés a baj leküzdésére, illetőleg az ösi vető-mag beszerzésére, világosan és kétséget nem hagyólag kimutatva valóban elégtelenek, és e tekintetben okvetlenül szükséges, hogy főpolgármester ur egyrészlő a városi segedelmek forrásokat és ily célra a városnál netalán létező s természetik s rendeltetésüknek fogva ily célra netalán fordítható tőkét kipuhatolva, másrészlő az ön- s kölcsönös segedelmek hajlamot is minden kitéhető módon s különösen a kormány által nyújtható segedelm korlátoltságának s elégtelenségének határozott kiemelésével felbraztani és buzdítani sziveskedjék.

E célból, hivatkozva főpolgármester urnak kir. főtárnokmester ó nagyműltóságához f. évi júliushó 2-dikán 4460. sz. a kelt jelentésére ezennel felhívom, miszerint a városi inségi bizottságnak a helyi viszonyokat, döntő körülményeket alaposan ismerő tagjaival a felhozott kérdések eldöntése felé tanácskozzék s a már felterjesztett kimutatások szemmel tartásával az időközben bevezetett aratás s részben jobbra fordult időjárás, nemkülönbön az itt-ott sikerült pötvetemények eredményei szerint most már pontosabban, a válot lehetőleg megközelítő s a kiosztandó kölcsön arány meghatározásánál inkább megkönnyítő adatokkal felcserélve, ezeket saját észrevételei kapcsában hozzam Miskolczra, tekintve az idő korlátoltságát, legfeljebb f. évi szeptemberhő 3-dik napjáig betérjeszteni sziveskedendik.

Azon nem várt esetben azonban, hogyha a főpolgármester ur kormányzatára bizott város területén inségi bizottságok még nem alakultak, fölhatalmazom, illetőleg fölhívom önt, hogy saját személyes elnökléte alatt legjobb belátása szerint közbizodalomban álló egyéniségekből ilyet azonnal alkalmazzán, ezek névsorát is fentérintett jelentése kapcsán, hozzám átterjeszteni sziveskedni fog.

Ezek megalakításánál mind tájékozásul figyelmeztetni kívánom, miszerint legelőbb tekintet arra lesz irányandó, hogy azokban minden az inséggel egybekötött érdek kellőleg képviselve s tagjaitól minden oldalra bizalmat ébresztő sikeres működés várható legyen. Felsőbb utasítás folytán a megyei inségi központi bizottságnak az illető kerületi pénzügyi igazgató mindig tagja leendő.

Az e részben meg adandó részletes utasítások, s Szabolcsmegye főispánja ó méltósága és Silye Gábor hajdukerületi főkapitány, valamint főpolgármester urat eszközlendő bővebb értekezlet okából, folyó évi augusztus 27-jén Debreczen szab. kir. városba érkezvén, — erről tudomás végett van szerencsém értesíthetni. Többire nézve fogadja öszinte tiszteletem nyilvánítását. Kelt Golpon, augusztus 16-dikán 1866. B. Vay Miklós mk., királyi biztos.

Ohajtott volna ugyan e bizottságnak, hogy a megröbáltatás anyai nemét kisenvedett édes hazánk s azzal együtt e tösgyökörös magyar anyá-városunk, ne lett legyen kénytelen többé az inség rémalakjával szembeállani, — de meghajló a Gondviselés szabad tetszése előtt s amidőn hazatűti kötelességét látja teljesíteni azzal, ha e szomorú feladatának lehetőleg megfelele, elnök polgármester ur felhívásával helyét elfoglalja, s elnökségben e célra kifejezetten kíván adni a teletti legszíntebb öpménnek s megnyugvásának, hogy a tejedelmi bizodalom az inségügynek e kerületben vezetésére éppen azon nagy férfútt választotta, kit országosan elismert hazánk érdemei kívül, e szab. kir. város az évek hosszú során keresztül fondólt s csak a közelmultban elenyészett tekintélyes birtok-viszonya folytán, s később főgondnokki minőségben, oly bőv mértékben megtanult tisztelni.

Ami pedig a tiszteletteljesen fogadott rendeltet főtárnagy illeti, miszerint ó nagyműltóságának működése egyelőre kizárólagosan az ösi vető-mag beszerzésére leendő irányulva: ez ösi vető-magra a bizottságnak a helyi viszonyok és körülmények alapos ismerésénél fogva, miután az időjárás jobbrafordulásának elkésése miatt az aratás súlyos eredményt mutat fel, a tengerbe vetett remény meghusulva van s a pötvetemények vagy ki sem keltek, vagy a növények indulás előtt kiasztak, — kénytelen határozottan kimondani, hogy igen is, a földművelő-ostály részre, főleg pedig az elpei, közölszégyei és almuzsig földbírtokosok a kölcsön-vető-magra a szó teljesebb értelmében rá vannak szorulva.

Miután pedig a városi pénztár jövedelmi rendes forrásai, a minduntalan fizetés idő-halasztást kéro bérlek teljes pénztelensége miatt olyannyira beugulnak, hogy a rendes kiadások is alig teljesíthetők; — oly magánosok pedig, kikből a solidaritási érzetből kifolyó egymást segítősi felebarát tórévvel felbraztathetnek, e város lakossága közt nem találkoznak, sem a hatóság, sem az ily egyekes általi kölcsön-segélyezésre számítani egyáltalában nem lehet.

Nem marad tehát az inség által nagyobb mérvben sújtott földbírtokosainkra egyéb fent, mint reményük s bizalmuk horgonyát az atyáskodó magas kormány könyöröltségéből vetni, s a földek vetetlen maradásból kétségeletlen erendendő még nagyobb nyomortól való megszabadulást felsőbb intézkedésektől várni.

Hogy pedig az ösi kölcsön-vetőmaghoz juthatás, mely uton lenne megkedvezőbb s legelőzhetőbb eszközölhető; erre nézve a bizottságnak véleményezése következőképpen pontosul: Ezen kölcsön-vetőmaghoz az inségügyi bizottság a magas kormány kegyességéből két uton juthatnának, nevezetesen vagy természetben nyerhetének vető-magot, vagy ennek beszerzésére pénz-kölcsönt.

Ami az első illeti, az e mód, az érdekeltekre nézve csak abban az esetben lehetne kedvező, ha a természetben visszatértes engedélyeztetnék, még pedig kedvező határidők szerint. Míg elhullon ezen kölcsön-vetőmag árának kétségbeesztő követése hírköiben is elidegenítő és megdöbbentő hatást idézne, amennyiben kinek-kinek szomorú emlékeiben áll, sőt többeket, dacára az elég kedvező feltételeknek, végszégényedéssel fenyeget az 1863-dik eljárás; melynek folytán míg egyrészlő

sokan csirázásra képtelenek, vagy összevegyített vető-magban részesülvén, még jobban megkórosodtak, másrészlő ezen kölcsön-vető-magoknak utólagosan megdélapított magas ára s annak kamata által, amennyiben az azotai piacci ár szinte 2/3-adrésszel alantabb állott, mindenki kellemetlenül lön meglepve, s tulterhelve.

Áttérve a kölcsön-vetőmaghoz jutás másik útjához, nevezetesen a vető-mag beszerzésére adandó kölcsönpénzhez, ez minden tekintetben célszerűbbnek mutatkozik, — ugyanis kétségbeesztő aránylagos kölcsönnyerés esetében az illető saját járművén a boldogabb vidéket felkeresve, a szükségesit, tetszése szerint megválasztandó vető-magot sokkal jutányosabban beszerezhetné, a visszafizetési határidőket pedig, annak érzetében, hogy nem természetben felvett vetőmagok reáértő árát, hanem pénzbeli kölcsönt térít vissza, minden zúgolódás nélkül nyugodalom igyekeznék megtartani. Amennyiben pedig királyi biztos ur ó nagyműltóságának véleményező tárgyalás alá vett ezen rendeletben, a magas kormány által nyújtható segedelm korlátoltsága és elégtelensége határozottan ki van mondva, valamint az is, hogy ezen ösi vető-magbeli segélyezés közönségi egyetemleges jóállás mellett fogna elrendelteni: a bizottságnak, hogy mind a magas kormány a kiosztandó kölcsön közzakztatásától, mind pedig e hatóság az általános, a kölcsön-vevők pedig az egyetemleges jóállás terhetől megkíméltesse, javallata hozza, miszerint a magas kormány alázatosan megkerestessék aranzve, hogy tárnokmester ur ó nagyműltóságának f. évi júniushó 24-én 3680. szám alatt kibocsátott rendényvén folytán, s az erre 236. eln szám alatt tett alázatos felterjesztés szerint, az inségügy állam-kölcsönök kezelésére nézve felsőbbleg törvezett közzakztatási eljárásra, a helybeli takarékpénztár alkalmazása mielőbb életbe léptetessék.

Egyébiránt azon táblás kimutatásnak fontalozza vételével, mely f. évi júliushó 3-án 4460. tanácsi szám alatt tett felterjesztés mellett tárnokmester ur ó nagyműltóságához felküldött, s mely ösi vető-magbeli szükségletet 5390 mérő tiszta buzára, 5388 mérő kétszeresre és 5386 mérő rozra teszi azon reményvel, hogy az inségügyi földbírtokosaink nagy része más uton fog tudni magán segíteni, a fent megnevezett Elep, Kőszélszeg és Almuzsig pusztabeli gazdaság részére szükséges kölcsön-vető-mag összelét, a bizottságnak a takarás szomorú eredménye, s ebből folyó körülmények figyelembevételével 8000 mérő tiszta buzában és ugyanannyi rozsból találja megállapítandónak.

Mely bizottságnak véleményezést magában foglaló jegyzőkönyvet elnök polgármester ur, a mult hó 27-dikén városunk látogatásával szerencsétlenül s fent tisztelet királyi biztos ur ó nagyműltóságának elibe terjesztvén: ó excellenciájának az abban foglaltakat kegyesen helyben hagyni, s az abban lefektetett elvek elfogadását a jelenvolt többi hatósági főnökök is ajánlani méltóztatott.

Ugyanez alkalommal ó kegyelmessége értesülni kívánván arról, hogy e sz. k. városban hány oly inségügyi munkaközpont egyén van, kikről majdan állandólag adandó munka által kellend gondoskodni? — továbbá melyek lennének e város területén az inségügyi munkálatok teljesítő munká-tárgyak? — Elnök polgármester ur hivatkozással a mult július 24-én e két kérdésre nézve tárnokmester ur ó nagyműltóságához tett alázatos felterjesztésére, jelentését ó excellenciájához azonnal betérjesztette.

Eszerint az ösz-től évszabban kenyérkeresethez állandó munka adandó utján juttatandók száma 2000-re tétetett, mely számból 600-nak, mintegy 3 havi idő tartamon keresztül, a rendszeres erdő-vágatással, e hatóság leendő képes foglalkozást nyújtani.

Inséges munkatárgyakul pedig kijelentettek:

1. Az 1864-ben inséges munkával készült s 9145 folyó öl hosszúságú debreczen-szattmári utvonali helyrehozása és két öl szélességben bővel kibúrkolása; — miután azonban ezen utvonala nézve ó excellenciájára úgy nyilatkozott, hogy az, alkalmatlan s tiszta-vidéki szabadalmozott vaspályá-társulatnak fog átadati, erre elnök polgármester ur azon megjegyzését nyilvánította, miszerint bármi leendő rendeltetés ezen utvonalnak, statusgazdasági szempontból, annak az idő viszontagságai által előidézett, s mintegy 1/3 részben való megrongáltsága helyre lenne hozandó, az oldal-hantolások kiigazítása, s az egész felszínnek, a szél általi kihordás megállítását végett, fekete földdel leendő betértesítve által.

2. A Nagyvárad felé vezető s 4000 öl hosszúságú debreczen-mikepércsi ország-utnak 2 öl szélességben leendő kikövezése.

3. A debreczen-hajdú-böszörményi országútnak szabályozása, feltöltése és helyrehozása.

4. A hortobágyi legelőre kiszámíthatatlan hasznót ígéro tiszai zilipes öntöző-csatorna átásása. — Végre

5. ha e hatóságunk hajlandó lenne a magas kormány, kamattal nélkül, 5000 forint kölcsönözni, az erdőnek inséges munkával eszközölendő körülírakolása.

Kelt Debreczenben szeptember 4-én 1866.

Látam: Szabolcs János mk., Szentgyörgyi Elek mk. polgármester. t. főjegyző.

Hogy áll a világ?

(S.) A magyar miniszterium megalakulása egyik főtárnagy, mely a figyelmet belől úgy, mint külföldön egyaránt élénken foglalkoztatja. A bécsi lapok szerint a magyar miniszterium már megalakultnak tekinthető, bár a névsort és tárcza szétosztását illetőleg még semmi határozott tudomás nem birnak. A „N. F. Pr.“ tapogatózása szerint Sennyei báró lenne elnök; Lónyay a pénzügy, Andrássy Gyula belügy. Eötvös báró a kultúra, Majláth ur pedig ó felségé oldalán álló miniszter lenne. Mások szerint Majláth ur számára az igazságyügyi tárcza lenne kiesz-

melve s a Bécsben lakó miniszterium vezetésével Esterházy Mór gróf jelölték ki. Egyébiránt általános hiedelem, hogy a közel napok e tekintetben a jelen kétséget teljesen eloszlatandják s látni fogjuk, hogy a kombinációt a valót mennyire közelíték meg.

Poroszország és Ausztria közt a békeszerződés immár megerősített. Pontjai lapunk e számában olvashatók.

A „Moniteur” francia hivatalos lap megerősíti, hogy Velencebe francia biztos küldetik, kinek a velencei területet a várakkal egy osztrák biztos szolgáltatja át, a Franciaország és Ausztria között aug. 24-ken kötött szerződés értelmében. A nép szavaini fog az Olaszországhoz csatlakozásra.

E nagy katasztrópa után e szerint csend és nyugalom állott be Európa nyugati részén, bár sokan azon nézetben látszanak lenni, hogy a látszólagos csend csupán szelcsend, mely a közel kitörőben levő viharok csendje megelőzni. Hangosan beszéltek, hogy III. Napoleon épen nem látszik melegeodve lenni a porosz fegyverek vívmányai, melyek Franciaországának semmit sem hoztak a konyhára, holott bizony remélte, hogy segítségét egy kis futával, némi kis közén-területtel méltányolja Bismark ur s a rajna-mellék a francia földdel egy tagba hasíthatik.

Hiszik hogy e családás miatt Poroszországgal a szakításnak meg kell történni, mert most rendkívüli tevékenység keletkezett a francia hadsereg minden kezelési ágában; a gyalogság nagy gondal grakorlatokká a végleg elfogadott Chassepot-féle gyorspuskák kezelésében. Lőporanyagok is oly nagy mérvben vásároltak össze, melyekből kétséget keltően alig lehet. Ha a költségvetési viták előtérbe kerülnek e részben is némi világot nyernék; még most csak a sőtétben kell tapogatózunk.

Most a keleti mozgalmak vonják magokra a főfigyelmet. Az orosz hadsereg gyorsan vonul le a birodalom déli részeibe, hol őszpontosulva éber figyelemmel várja a cselekvésnek a Balkán félszigetén közel kilátásba helyezett napját, hol a zavarosn majd bérérendéssel halászhathatni remél. A török uralom ugylátszik nagy megrázkódtatásoknak lesz kitéve — és talán sokszor mutatkozott kedvezőbb idő, nagy Péter császarnagyszerű és merész terveinek végrehajtására a byzanti birodalom újraakottait illetőleg, midőn a görögök, — bár egészen más szempontból tekintve a dolgot — ugyanazon eszméért lelkesülnek; a románok pedig az északi colossus védraságai alatt vélik fellelhetőknek százezreké kibátó üdvöket s boldogságukat. A török kormány egyébiránt számít a hivatal vendégre s megtette elővigyázati intézkedéseit. Candia 20.000 főnyi csapatokat, Görögország határainra Thessaliában, Epirusban, és Albaniában mintegy 40.000 embert küldött Om er basa parancsnoksága alatt, ki főhadiszállását Mostariban tett föl; ugyasannyi erővel bocsátott utnak O m an a pasa Bosniába és Hercegovinába, ki főhadiszállásul Mostart választja. Ezek szerint 100.000 muszlim harcos áll csakteszen. — Különben a nagyhatalmak képviselői Stambulban mindent elkövetnek, hogy a dolgok, szépszerűleg kiegyenlültsenek. Ebben bizik főleg a török; jól tudja ő, hogy az iránta való túrelmességnek nem a rokonszervben rejlik a rugója, hanem abban, hogy szükség van oly védfára, mely az északi hatalmat a fekete tengertől elzárja. Hejh sok százezer orosz harcra vére folya addig el, míg Konstantinápoly karcsu minareteire orosz győzelmi lobogót tűzhetnek; mert a fekete tengeri kereskedése kulcsa oly drága kincs, melynek megszerzése az oroszok régi s egyik legferőbb vágya volt mindenkori, de ép e kulcs az, mely felett Nyugat nagyhatalmai cerberuskint őrködnek.

Vannak, kik a keleti kérdéssel kapcsolatos események tartják a Párisban közelebb egész eszembend végbement miniszterváltozást, mely szerint a francia külügyminiszter Drouyn de Lhuys elbocsátottat s helyébe Moustier marquis neveztetik ki. E miniszterváltozásnak nagy hordert tulajdonítanak s nem kérik, hogy Napoleonnak fontos oka volt e egyik leginkább megbízható emberét leléptetni. Drouyn de Lhuys már több ízben lépett le, ha Napoleon jónak látta külügyi politikájának más irányt adni. Így volt ez a krími és az orosz háború alkalmával is. Az új külügyminiszter 1861 óta mint konstantinápolyi követ volt alkalmazva s némelyek épen e körülményen

vélük a csomót megoldhatnák, mondván, hogy Napoleon a külügyi politika vezetését oly férfira akarta bízni, ki a helyszínen gondos tanulmányokat tehete a keleti kérdés tárgyában.

Békeszerződés Ausztria és Poroszország között 1866. aug. 23-rol.

(Aláíratott Prágában 1866. aug. 23-dikán s ratificált okmányai kicseréltekke ugyanozt 1866. aug. 30-kan.)

I. cikk. Jövöben állandóan béke és barátság uralkodjék Ausztria császár s felsége és porosz király s felsége között, nemkülönbön örökösök és utódai, államai és alattvalók között.

II. cikk. Ausztria császár s felsége kötelezi magát a hadiköltségek egy részének fedezésére, a porosz király s felsége 40 millió porosz tallér fizetni. Ezen összegből azonban azon hadiköltségek, melyek az ausztriai császár s felsége az 1864. okt. 30. bécsi szerződés XII. cz. szerint Schleswig és Holstein hercegségektől járnak, t. i. 15 millió porosz tallér és mint aequivalens a szabad dalmecziaknak, melyben a porosz hadsereg az általa elfoglalt osztrák tartományrészekben a béke megkötéséig részesítetteti fog, 5 millió, le fog vonatni, úgyhogy készpénzben csak 20 millió fizetendő.

III. cikk. A hadifoglyok minték részöl azonnal szabadon bocsátatnak.

IV. cikk. Ausztria császár s felsége elismeri az eddigi német-szövetség feloszlását, és beleegyezést adja Németországnak az osztrák császári állam részét nélküli újatalkításához. Azonképen megígéri ő felsége, hogy elismerendi azon szűkebb szövetségi viszonyt, melyet porosz király s felsége a majna-vonalól északnak fog megalapítani, és beleegyezést adja aziránt, hogy az ezen vonalól délnek eső államok egyesülésre lépjenek, melynek az észak-német szövetséggel való nemzeti összeköttetése a két fél közelebbi értekezésének marad fenntartva, s melynek nemzetközi független léte leend.

V. cikk. Ausztria császár s felsége porosz király s felségére ruhazza az 1864-dik okt. 30-diki bécsi békeben Holstein és Schleswig hercegségeket illetőleg nyert összes jogait olyképen, hogy Schleswig északi kerületének lakosai, ha szabad szavazás utján kifejezik a Dániához való csatlakozás iránti ohajukat, Dániára: átadásassanak.

VI. cikk. Ausztria császár s felségének kívánságára porosz király s felsége készen jelenti magát, a Németországban nemokára eszközöndő változtatások mellett a szász királyság jelen területét eddigi kiterjedésében fenntartani; míg ellenben fontartja magának, a hadi költségekhez Szászország által fizetendő összeget, nemkülönbön a szász királyság jövendő állását az észak-német szövetségben belül, egy — szász király s felségével köteendő külön békeszerződés által közelebből meghatározni.

Vizont az ausztriai császár s felsége megígéri, hogy a porosz király s felsége által Észak-Németországba behozandó új intézményeket, befoglalva a területi változtatásokat is, elismerendi.

VII. cikk. Az eddigi szövetségi tulajdon tárgyalása érdekében a jelen szerződés megerősítése után legfelőbb 6 hétre majnai Frankfurtban bizottmány fog összeülni, melynél a német szövetség iránti összes követelések és igények bejelentendők s 6 hó alatt tisztázandók lesznek. Ausztria és Poroszország ezen bizottmányban képviseltetni fogják magukat, és a többi eddigi szövetségi kormányoknak meghagyatik ugyazent tenni.

VIII. cikk. Ausztria jogosulva marad a szövetségi várakból a császári tulajdont, és az ingó szövetségi tulajdonból Ausztria matrikuláriszerü részét elvinni vagy róla egyenként intézkedni; ugyanez áll a szövetség összes ingó vagyóiról.

IX. cikk. A szövetség államszerü hivatalnokainak, szolgálóinak és ügydijasainak az öket megillető, illetőleg már engedélyezett nyugdíjak pro rata biztosítatnak.

A királyi porosz kormány azonban átvállalja az egykori schleswig-holsteini hadsereg tisztjei és azok családjainak eddigi a szövetségi matrikuláris pénztárból kiszolgáltatott nyugdíjakat és segélyezéseket.

X. cikk. A császári osztrák holsteini helytartóság által biztosított nyugdíjak az érdekeltek számára ezután is fennmaradnak.

A még a cs. k. ausztriai kormány őrizete alatt álló 419.500 dán bír. tallér 4 prates dán államkötelezvényekben, mely összeg Holsteiné, közvetlen a jelen szerződés megerősítése után vissza fog szolgáltatni.

Az utóbbi események és háboru alatti magatartás miatt senki a schleswig-holsteini hercegségekben, s az ausztriai császár és porosz király s felségei egyébirántvaló sem fog üldözötti, nyugtalanítottai, személyében vagy vagyonában háborgatni.

XI. cikk. Az osztrák császár s felsége kötelezi magát a hadiköltségek egy részének fedezésére, a porosz király s felsége 40 millió porosz tallér fizetni. Ezen összegből azonban azon hadiköltségek, melyek az ausztriai császár s felsége az 1864. okt. 30. bécsi szerződés XII. cz. szerint Schleswig és Holstein hercegségektől járnak, t. i. 15 millió porosz tallér és mint aequivalens a szabad dalmecziaknak, melyben a porosz hadsereg az általa elfoglalt osztrák tartományrészekben a béke megkötéséig részesítetteti fog, 5 millió, le fog vonatni, úgyhogy készpénzben csak 20 millió fizetendő.

XII. cikk. A porosz hadsereg az általa megszállott ausztriai területeket a békeszerződés megerősítése után 3 hét alatt el fogja hagyni. A megerősítvény kicserélése napjától a porosz kormányzóságok működésüket tisztán katonai téré szorítadják.

A részletes határozatok, melyek szerint a porosz csapatok elvonulása történni fog, külön jegyzőkönyvben állapítják meg, mely a jelen szerződés egyik mellékletét képezi.

XIII. cikk. Minden, a magas szerződésköz a háboru előtt kötött szerződés és egyezmény, amennyiben természetüknél fogva a német szövetségi viszony feloszlása után hatályukat nem veszítik, ezenel újra életbe lépnek.

Különösen az 1831. febr. 10. a német szövetségi-államok között kötött fogly-csere-conventio a hozzátörtötő pótlékhátározatokkal Ausztria és Poroszország közt érvényben marad. Azonban a cs. kir. osztrák kormány kijelentetja, hogy az 1857. jan. 24. kötött pénzrészvéde a német szövetségi viszony feloszlása után Ausztriára nézve lényegesen értéket elveszti, és a kir. porosz kormány készen nyilatkozik ezen szerződés megszüntetése iránt Ausztriával és a többi részvevővel tárgyalásokba bocsátkozni.

Szimtuzo a magas szerződésköz fentartják maguk az 1865. apr. 11. kötött kereskedelmi és vámserződés lehető leg hamarabb akép revidálni, hogy a kölcsönös közlekedés lehetőleg könnyebbé nyessék.

Egyelőre az említett szerződés oly módon fog ismét életbe lépni, hogy mindenki magas szerződésnek fonlegyen tartva, azt 6 hónapi előleges bejelentés után hatályon kívül helyezni.

XIV. cz. A jelen szerződés megerősítvényei 8 nap alatt, vagy ha lehet, még korábban fognak Prágában kicserélteni. Minek hiütelül az elől felhatalmazottak jelen szerződést aláírták s cizmerük pecsétjével ellátták.

Kelt Prágában, az Údv 1866-dik évében, augusztushó 23. napján.

Brenner, s. k. (P. H.) Werther, s. k. (P. H.)

TÁRCZA.

Ut előtt.

Ez áldott kéz hogyan marasztal,
Hogy általfonja nyakamat!
Ez ajk, mely elütött malasztal,
Csókkal lezárja ajkamat!...

S én innen menjek messze, messze...
S többé ne lássalak talán?!
E sz ajk, mely csókban füröszt,
Többé ne hintsen azt redm'!...

— Ki egykor szóltál: „Törj magásra!”
Most visszatart, im, két kezéd;
Az ut előtt fakádsz panaszra,
A távozót most könyezed!...

A czél nemes! és hogyha érte
A tömegekben elbukam!
Siromba áldásod kísér le:
Te megsiratsz majd, jó anyám!

A czél magas! s ha ellenem
Küzdöve, el nem érem azt: —
Eröm, hogy tetlen nem veszett el,
Ez nyujt szivedre majd vigaszt.

S ha egykor dusan visszatérek:
A kincs, dus kincs leszen — szivem:
E szivet itt szemed könyének
Terhével rakva elviszem!...

— Ugy, ugy, anyám! borulj nyakamba!
S könyveddel keblem sird teli;
E köny, szíveböl fellakadva,
Testem, lelkeim megszenteli.

Könyved, mely nedvesíti arczom,
— Ez égből hullott permeteg —
Hidd, jó anyám! a földi harczen
Sértetlen őrizi gyermeked!...

Dob B. László.

Uj Páris.

(Folytatás.)

II.

A város jelleme; kiterjedése és alakja; a lakosság csoportoztatja.

A „Times”, azon angol hírlap, mely az angolokat ugy minden nagyságukban mint rossz kedélyükben legjobban képviseli, következőleg nyilatkozott legközelebb kedveltségű rohamában: „Nincs fővárosa a világnak, melynek oly szüksége volna városi hatóságára, mint Londonnak. Minden országban, bárholha menjünk is, ugy találjuk, hogy az emberek bizonyos érdekekkel, bizonyos eloszeretettel vannak városok iránt, mit is Londonban nem tapasztalunk. Horatiusnál és Virgiliussal ismét fel lehet építeni az Ó-Rómat. És jelenleg szerelmese a párisiak városukba; mely ő előttök királyinca a föld minden városának, s ha nem volna az, szeretetük bizonyosan azért tenné, s mint minden szeretett tárgy tenni szokta, visszamosolygva városok e szeretelet. Az angolok gúnyosan, mogorván tekintenek le fővárosukra, de ez is hasonló torzképet vág rájuk vissza.” A „Times”-nak igazsága van; a párisiak szeretik az ő Párisukat, ok szilárdan meg vannak győződve, hogy az egész világban nincsen kedvesebb hely, a charmant Párisnál, a superbe Párisnál, s isten tudja mindo hízegő más melléknevet adnak még annak: de Páris meg is érdemli e szeretetet és nagyrabeszérést, s eléggé csodálatos! az idegenek is osztrák és majomszeretettel, s eléggé csodálatos! ez igen nagy, de elkapottok gyermek iránt viselkednek. Nem könnyű oly utazót találni, ki Párisba érkeztekor, a külső fény és kecs által meglepetve, bizonyos vonzódást ne érezne. Páris fűi város, mely mindenkinet tetszeni, vagy legalább nem visszataszteleni akar. A díszítés, kaczerdők, kifüggesztés, kirakodás — ha e paraszok kitételek megbecsülhetők — valódi párisiak, s anélkül hogy igazságtalanságot követnének el, az egész várost, egy czégernek lehetne nevezni. Nem esztelenül gnyolódó értelemben veszem én ezt.

A francziák s különösen legelőbbkelő képviselőik, a párisiak életöl kezdve mindig a külső társat szemlének, a képlet tulajdonképi szemlének hódolnak. E szemlenn meg a rossz idek legnehezebb nyomása és szorongatása közben sem rázhatták le magokról s észrevehető az a nemzetnek legműveltebb, legfinomabb mint legkisebb s legszegényebb tagján is.

Ha a párisiakat legesekélyebb vásári üzletük, vagy legfontosabb teendők közben, társaságában vagy otthon személyre veszzük; ok mindig s mindenütt ugyanazoknak mutatkoznak. Tekintsünk figyelemmel remekműveikre, iparkészítményeikre;

mindjárt szemünkbe ötlük, hogy ott is minden, főképen a széplátszatra, és tetszős hatásra van számítva. Hogy lehetne tehát városunknak, a francia népszerűség és társadalmi és legiávanak más jelleme? Páris, remeke minden kaczer városnak, de inkább másoknak, mint emmagának tetszésére diszleg. Örökös kiállítás az, inkább kellemes játek, és ámitó látszátér, mint tiszta komolyságer, és valódi használatér; végtelen nézőjatek az, melyben a népszezsek semmiből mindent csinálnak, s minket is játszó világukba varázsolnak. London Párishoz képest rut, az igaz, — London azon előnyöly bír, hogy ki lehet menni belöle s rendszeren nem lakik az ember benne. London nem tömlöcz, nem kettös körülv vár, hanem a házának és kerteknek oly hosszú sorozata, mely vég nélkül, egészen a láthatár kék boltozatig látszik kinyulni, s miről minden ében új alaprajzot kellene fölvenni. Ha a londoniak üzletükből, a pénzcsarnokból, a mindenféle irodákból és könyvtvrtel szobákból kimennek: városuk szélső végére sietnek, s ott találják házuakat, családjukat; kedélyes életet élveznek, fakál belétteti kertjeikben szabad levegőt szívnak, mi a vérforrását fölélénkíti s a lelket megvidámítja. Mindezt hiányzik Párisban, s ebben kelleméreszesíteni: de nem s gondoltak arra! Páris illetőleg, olyforma volt a lakályságátense, vagy a vegytanórként a bölcsek köve. Aki keres, talál, mondja ugyan egy keresztyén közpéldabeszéd, s a bizalom és kitartás mindig czélhoz vezetnek. De ezen ohajtandó javitással csak azon eset történt, hogy az keresett, ki nem találhatott, s aki találhatott volna, nem akart keresni. Eszerint tehát rosul állott a dolog; minkefolytán minden, vagy legalább legtöbb a réginél maradt. Tekintélyes pénzszerzettel fordítottak a város szűpitésére, de csak azt tüztek ki feladatnak, hogy Páris, szorongásából és kéjelmentességéből kiragadják. A városi közígazgatás előbb tudni akarta, hogy honnan ered a különböző városrészek jöletének növekedésében oly feltűnő egyenlölenség, s hogyan lehetne e tekintetben egyenlölő haladásra jutni, s nevezetesen azt kieszaközölni, hogy a lakosság keletről és a Szajna balpartjáról, ezutal ne mindig észak-nyugatra húzódjék.

Ékpen keletkezett tíz év előtt a néptömeg átköltözésének kérdése, melynek megoldásával igen burgún foglalkoztak, s e czérra hús eszököt hoztak javalvára, anélkül, hogy a dolgok állásától, s magát azon szót, melyet használtak, tiszta székmitás alá vennék. Mielőtt tudták, hogy mikint kellene elejét venni az átköltözésnek, valóban okosság lett volna nyomára jönni, vajjon valósággal átköltözött-e a lakosság!

(Folyt. köv.)

Debreczeni hírmondó.

Debreczeni ref. egyház által alapított felső leányiskolának 70 számot felülhaladó növendékei, folyó szept. hó 6-dik napján a délelőtti órákon a nagytemplomban adták meg az idei közviszát a főtisztelendő Balog Péter ur elnökele alatt megjelölt egyházi küldöttség- a szülők és feles számú hallgatóság előtt. Ezen játékos intézetben, melybe már az idén belkölke valamint elemi oktató nyelvi leánykák is vétettek föl, az igazgató özv. Walkó Károlyné asszony, két leányával és egy segéd-nevelővel együtt, mint szintén Örvényi Vilmos és káplán tisz. Paksy M. segéd-tanár urak is, mind a vállalkozásában és az értelem kifejtésére irányzott egyéb tantárgyakban, mind a gyakorlati élet szükségéhez különösbbe alkalmazott női munkáiban oly szerencsés sikert mutattak föl, hogy ennek arányában a közméltánylatot, főtiszt. püspök ur előszóval is kifejezte.

Debreczeni színházal szerződött tagok létszámát ezennel közöljük. A dráma- és népszínművekhez: Nők: Foltyniné; Krecsányi-Vizváriné; Molnárné; Rónainé; Szakál Róza, Zöldyné; Besenyiné; Egeniné; Krecsányi Katalin; Szollossy Hermin; Radecky Irma. Férfiak: Betlenfalvi; Dózsa; Együd; Foltényi; Mándoki; Odry; Rónay; Vizvári; Zöldy; Bartha; Brandt; Hegedüs Lajos; Horváth; Szombati; Vezéri. Az operához szerződötték: Nők: Helyi Ida; Marcelliné; Szabó Róza; Meggyasszay Ilka. Férfiak: Fekter; Gazdag; Marcell; Odry; Tanner. — Ezeknek kívül 12 kardalnak és kardalnokknak. Karmagy Jácobi Jakab. Az állandó szerződött zenekar 19 tagból áll. Tánccsapat tagjai: Malossy Luiza megakadémizos. Disztingált: Vogl István. Gépész: Tamás Bálint. Ruhátárolók: Püspöki Imre.

Kolera-járvány eddig még városunkban nem mutatkozott, mindemellett azonban a hatóság előfontételek és pusztító ragály elhárítására már megtették. E szerint az eddig a városban történt marhavágatás ezental a hatvanhatnál kívüli állatból féltelt vágásokban eszközöltetik, mintszintén gondosan ellenőrzetik, hogy az udvarokból kihordott szemét, mi a léget megtráná. — a vástórló jó távol hordassék ki. — A mult héten egy fiatal leány, gyufa-méreggel vete véget életének.

A mult hó végén érkezett Debreczenbe Amerika Boston városából sok évi bujdosása után Thuolt István ur honvéd-százados, szeretett nevelő, ki jó- és rozs napjainak mindvégig hit osztálya volt. Ezental e vidéken fognak meglepedni.

Debreczeni idej löverseny sorozatában, — melyet lapunk 34-ik számában közöltünk, az „akadályverseny”-re (Steeple Chase) vonatkozólag az ott olvasható föltelekek helyett e következők bírandok érvényvel: „Futhat minden lo: távolság 3 1/2 ang. mérföld 18 akadályal, futhat 140 ft. félvér lo 5 fnttal kevessebbel, ang. lo 5 fnttal, akadályverseny nyertese még 5 fnttal többeit. Tét 100 frt. bíránt 50 frt. a verseny előtt egy hónapjal bejelentve csak 25 frt. a második lo háromszoros tételt kap. Négy induló lo vagy a díj nem adatik ki a bánatpénzkekkel a jóvő éremarad.”

Iskolai értesítés. A debreczeni h. h. főisk. igazgatóság részéről közléteket: miszerint a következő 1866-67-dik isk. évet illetőleg, emittelt föiskolában, az akadémiai tanfolyamokra, valamint a gymnasiumi osztályokba felvételt f. évi októberhó 1—8-ig; javító vizsgák tételére a gymnasiumi osztályokban október 9-dik és 10-dik napja; az előadások megkezdésére a tanintézet mindkét ágában október 11-re van határozva. — Debreczen, szept. 6. 188. A debreczeni h. h. főiskola igazgatósága.

B r a u n Fülöp, helybeli fiatal orvos, ki a közelebbi hádjárát alkalmával sebesült katonák ápolása körül az itteni kórháznál tevékeny buzgalmat fejté ki, legközelebb Szabolcsmezőgyében t. járási orvosá nevezették ki.

Meghaltak: Szept. 1. Király Mihály f. Sándor 1 1/2 éves 2. Czeglédu. Kovács Sándor f. Sándor 7 1/2 éves. Tamás Mihály f. Gyula 1 1/2 éves. Piaczu. Varga István f. István 19, 205 éves. Kandi Dániel f. Lajos 7 1/2 éves. Hatvanu. Özv. Csáki Györgyné Virág Erzsébet 89 éves. Pflau. Vertesi József f. Juliánus 19 éves. 3. Hatvanu. Varga Péter f. János 7 1/2 éves. 4. Pflau. Horváth József f. Eszter 1 1/2 éves. Hatvanu. Özv. Murvai Balint 66 éves. Kőzkörház. Somogyi Erzsébet 26 éves. 5. Czeglédu. Piaczics Mihály f. Mihály 1 1/2 éves. Molnár Mihály f. János 1 1/2 éves. Csapón Magyar István f. Gábor 1 1/2 éves. 6. Csapón. Kónis János f. Fenyecz 1 1/2 éves. Vargan. Jóna Zuzsanna 40 éves. Pflau. Totk Zsófia f. Fenyecz 1 1/2 éves. 7. Csapón. Kóvács István f. István 1 1/2 éves. Czeglédu. Mezei Erzsébet 18 éves. Kőzkörház. Nemethi József 32 éves. Szentgyörgyi Mihály 25 éves. 8. Czeglédu. Csontos István 26 éves. Hatvanu. Matkó József f. Sándor 1 éves.

Közügyek.

A tiszavideki vaspályán szept. 1-én P.-Ladány és Sáp közt B á r á n d u n új állomás nyílt. — A magyar erdő-egylet választmányja a f. évi szept. elején Losoncán tartandó közgyűlést, a súlyos időviszonyok miatt egyelőre elhalasztotta. — Egy veszprém-fehérvári vasutvonall ügyében, a veszprémei gazdasági egylet, közelebbi ülésen elomunkálattok készített határozata elé.

Dohánytermesztőknek tudomásul. A hivatalos magyar lapban ez áll: „A cs. kir. pénzügyminiszterimnek az intézkedése, mely szerint az 1865-diki éven engedéllyel kivitelre természetelt dohány-leveleknek a természetektől dohánykereskedők kirekesztésével — a kinstár részére átvétele megengedtetett, — csak mint határozottan kivételes intézkedés tekintendő, mely az 1866-ban természetelt dohányra már többé nem alkalmazható. Annál fogva a kancellária figyelmezteti azokat, a kik dohányt kivitelre természetelték, hogy a folyó 1866. éven a külföldre kivitel végett természetelt dohányleveleiknek kelendőség fölül földön jó eleve gondoskodni, és terményük kellő ápolása és kezelése mellett, maguknak bizonyos bevételt szerezni igyekezzenek.

Vidék.

Győrött a téli szini nyétre Bényei István nyerte a színházat meg. — Miskolcban Károlyi Lajos szingazdát és Némethy György rendező e hó 2-dikán szini előadást rendeztek Egri essy strémelekére. A jóvedelem azonban nem felelt meg a várakozásnak; összesen csak 11 frt 34 kr gyűlt a serelekre.

Nagyváradról írják nekünk, hogy ott mult hét csütörtökén Thalia társulatának a sebesülték jáváru volt előadás, melyben a főrészvepeket műkedvelők vállalták. Előadott az „Egy csésze tea” és „Angolosan”. Dicsérettel emlékezik levelező a szintén műkedvelőköl alakult zenekarról, mely a

születet alatt a közönséget kellemes zene-művekkel mulattatta. Szintén pár nappal ez előtt adtak hangversenyt ugyanott Friedberger Mór hevesül-művész és Friedberger Teréz szalma-lang-szerelműzse. Az alig 17 éves művész, meglepőleg szépen játszott s a legnagyobb reményeket nyújt okot, míg emittett művére — kit már a külföld hírlapjaiból kedvezőleg ismerünk, — bámulatra ragadta a szép szömmel egybegyűlt közönséget. — A socialis élet Váradon jelenleg elég eleven. A kávéházak és czukrázók előtti térések este színház előtt és — főleg — után gyűhlyeint szolgálnak a szöpneknek és férfi-kisérőnek, hol vidám társalgás közt élvezik az üdítő levegőt és a most már nagyon is frissítő fagyaltot vagy jeges-kávé. Egyh mulatóhelyek nappal a „Rhédey-kerti”, „Komló-kerti”, a „Felix”- és „Püspök-fürdő”, mely helyek igen kellemes szórakozást nyújtanak.

A felső tiszavideki gazdasági egylet által f. é. okt. hó 11-én megtartani szándékolt általános kiállítás az egylet terület kiüttő keleti marhavész s a terményekben a fegy s aszály által okozott csapás miatt elhalasztott.

Irodalom.

„Mit kell tennünk a cholera csapásainak enyhítésére?” czim alatt Kátai Gábor orvostudor okleveles gyógyszerész, a magyarhoni földtani társulat rendes — a birodalmi földtani intézet levelező — a magyar orvosi könyvtudomány-társulat rendes tagja, a kir. magyar természetudományi társulat rendes tagja és első titkára 42 lapra terjedő érdekes füzetét boosáta világ elé, mely minden buda-pesti könyvkereskedésben megszerezhető. Ára csak 30 kr.

A kertészeti egylet izelő-bizottmánya következőket ajánlja gazdasszonyaink figyelmébe:

I. Sárgadinnye-befőzés.

Minden font czukrohoz egy meszly víz töltvéten, addig főzetik míg a szörp nyúlósodni kezd, — a forrásban lévő nyúlós szörpbe — minden font czukorra egy-egy font dinnyét számítva — a dinnye berakatik, s miután ez együtt jól felfőrt, a dinnye a szörpöl szitára vagy talakba kisedetetik, aról a lé leszűretik s a szörp ismét addig főzetik, míg nyúlósodni kezd, — ezental a szörp felretétetik s másnap a dinnyével együtt ismét jól felforgattatik, — forrás után a dinnye a szörpöl ismét kisedetetik a szörp pedig utjalg főzetik mind addig, míg nyúlósodni kezd, végre ha mind a dinnye mind a szörp jól kihűl, üvegekbe rakatik, — megjegyeztetvén, hogy a dinnyének nem a héja, hanem az élvezhető része vétecsék befőzés alá. — Az eképen befőzött sárgadinnye 2—3 évig is ellál.

II. Sárgadinnye-rakat készítés módja.

- 1. Minden font dinnyéhez 2 font czukor vétetvén porrá-törtetik.
2. Egy széles száju üvegbe először fenekére 2 ujnyi vastagon tört czukor tétik, azután
3. a dinnyeszetelek, melyeknek lágybélü és fűszeres dinnyéből kell lenniük, a porczukorra olyformán rakatnak, hogy egymástól legalább egy ujnyi távolságra essenek.
4. Most a lerakott dinnye-szetelek ismét 2 ujnyi vastagságra porczukorral fedetnek be.
5. Így ismételtetik a berakás, míg az üveg meg nem tel, s a felül lévő dinnye-réteg is legalább 2 ujnyi vastagságra porczukorral fedetvén be.
6. Ekkor az üvegszája hőllyaggal bekötöttvén, állandó helyre tétetik.
7. A czukor, a dinnye által felolvasztatván, tavasz felé élvezhető.

Egyveleg.

Tár tábornok, — mint Belgrádból írják — Widdinnél angol gőzörsé szállt s Ibraillába utazott. — Porosz hadi fogságba mintegy 30,000 osztrák katona jutott, köztük 500 tiszt. Az osztrák fogságba jutott porosz katonaság számát 4—500-ra teszik.

Sajátosság bűntetés. Északamerika egyik városának hidján következő intéz olvasható: „Ki a hidon sebesen hájtát, ha fehér bőr; 5 dollárt fizet, ha néger; 25 korbácsütést kap. A bűntetés fele a fejelentőt illeti.” E szerint több haszon húrl arra, ki fehér bőrűt jelent föl; egybíránt az utóbbi bűntetés díját, ha az illeto kívánja, egészen is készséggel utalványozzák.

A hadi kárpótlás a mult napokban szállíták el külön tehervonaton Bécsből Opepeln felé Poroszág számára. Tizenöt milliónyi érték volt a vonaton, mind ezüst tallérökben, 246 kis hordóban elhelyezve. Négy bankhivatalnok, nyolcz szolga s számos ör kíséret a kedves berket.

Ritka bravour. Salamon L. szepesmegei birtokos 1300 frtba fogadott, hogy 4 és fél mérföldnyi utat egy óra alatt megtesz rendez hamos lovakkal. A fogadást meg is nyerte. Két lovon, Eperjesről Kassára gyors ígétésben 50 percz alatt szerencsésen megérkezett.

Antwerpenben m. hó 14-dikén egy Rappard nevű ur ember halt meg. Halála után 561 szabatot, 349 pipát, 230 burnót-szelencét, 115 zseborát, 110 kötet jegyzőkönyvecskét, tele írva ismeretlen, titkos jegyekkel, találtak szekrényeiben. Egész életében különöz ember volt. Minden vagyonnak örököse egy 18 éves leány, ki unokája.

Az iszapos víz tisztítása timsóval. Ha iszapos vizet egy kevés finom porított timsóval összerzünk, az nehány percz múlva már megittott lesz. E tény megjelétés abban találjuk, hogy a timsó az iszapos vízzel összerzést következtében, kénasav timsóvalé bomlik fel. Utóbbi szö szintén szömbölk s mig az al (asis) a viznek iszapos, és humuszterül alkatrészeit magával ragadja, a sav a szénsavas égvényeket és égvényes földrészeket támadja meg, ezeket kénasav sókkal választatván át, miáltal természetesen a víz, dus szénsavtartalmu lesz.

Minő kellemes dolog lapszerkesztőnek lenni; arról találólag ír egy amerikai lap, a szerkesztők helyzetét a következő sorokkal vázólván: Ha vezérziketket írunk a napi kérdésekről, úgy megelozzük az olvasók ítéletét, s inkább jelenlentéket tényeket más világrészekből. — Ha kivágnuk más lapokból, tehát ojjattott tényeket közlünk más világrészekből, akkor igen lusták vagyunk vezérziketket írni. Ha a kormány mellett írunk, akkor „eladó”, megvásárolt emberek” vagyunk. Ha a kormány ellen írunk, akkor szakadárak vagyunk. Ha pártatlanul írunk, akkor gyávák vagyunk az egyik vagy a másik párttal szalkitani. Ha bírálatokat közlünk színházról, hangversenyekről stb., melyek legjobb

meggyőződésünk szerint vannak írva, akkor minden dicséret és minden roszás részrehajló, és ha semmi bírálatot nem közlünk, akkor megvetjük a művészetet. — Ha szabad óráinkat magán-örömöknek és magán-tanulmányoknak szenteljük, úgy bűszkék vagyunk és elvárjuk a közönség elől, melylyel ismerkednünk kellene. Ha este vendéglőkbe megyünk, hogy a közönséggel ismerkedjünk, akkor csavargók vagyunk és sör mellett dorobéolunk. Ha azt jelentjük, hogy trüchinek vannak a sertes-husban, akkor cronnik, akkor a tudósok jönnek a nyakunkra, és ha azt mondjuk, hogy semmi sínes a sertes-husban, akkor mindenkiel összevetünk. — Ha Péternek vagy Pálnak éjen át meglial a tehene és másnap a fontos eseményt nem jelenli a lap, úgy megszűnik előfizető lenni. Ha kimerítő távirati tudósítást közlünk, akkor azt mondják, hogy ez mind hazugság és visszavonják. Ha kivonatban közöljük, akkor magától értetik, hogy ami nekünk nem tetszik, azt szándékosan elnyomjuk. Ha valami szégyén ember a jobb lábát törte ki, és mi szerencsétlenségre azt jelentettük, hogy a bal volt, akkor a legszebb gorbomásokat várhatjuk „hazugság és ferdités” miatt stb.

Hibagitás. Lapunk utóbbi számában az 1-ső old. 1-ső hasab 36-dik sorában e h. „teologia” zoologia olvasandó.

Szerkesztőségi nyiltevélvezés.

R. J. A levelet, térhány miatt csak kivonatban közölhetők. Tudósításit továbbra is szivesen fogadjuk. B. Z. Csobaj. A kérdzett öszeg 2 frt.

Meghívás.

A debreczeni „István” gözmalomtársulatnak az alapszabályok 23-dik §-sa értelmében folyó 1866. évi szeptember 23-dikán d. e. 10 órákor a polgári kaszinó nagyteremében tartandó fél éves rendes közgyűlésére a részvényesek meghivatnak. A közgyűlés főtárgyát az igazgató 1866. évi első feléről beadott jelentése képezteti. Kelt Debreczenben az „István” gözmalomtársulat képviselő választmányának 1866. aug. 18-án tartott üléséből. Komlóssy Imre, mk. elnök. Vincze Viktor, mk. jegyző.

Terménytár.

Debreczen, Szept. 8. (Heti üzleti szemle.) A gabna-üzlet jelenleg pang; mivel az elődai helyeken a kereslet megcsatán, csapnó nehéző buszkára van némi kérdés; az árak tehát e héten is valamivel leebb száltak és következően állapodtak meg: Tiszta buza 4 frt. 40—70 kr. roz 3 frt 35—45 kr. árpa 2 frt. 20 kr. zab 1 frt. 50—55 kr. kukoricza 3 frt 30—40 kr. Az olajmaga vak is elhasználtatnak és csak eszüköket árón adnak el, u. m. repce 5 fl. 5—25 kr. lenmag 4 frt. 60—70 kr. gomborca 3 frt. 60—75 kr. Időjárás száraz, meleg.

Debreczen, Szept. 4. (Kicsinyben.) Tiszta buza 4 frt 30 kr. kétszeres 3 frt 60 kr. roz 3 frt 25 kr. árpa 2 frt 35 kr. kukoricza 3 frt 40 kr. zab 2 frt — kr. köles 2 frt 60 kr. Egy mássa szalonna 28 frt. 50 kr. széna 2 frt — kr. szalma 90 kr. 1 font szalonna 32 kr. disznóhús 16 kr. marhabús 14 kr. 50 gr. 9 kr. 1 itez disznóhús 40 kr.

Baromvásár. A mult héti vásáron a savarszarmba és lö ára a csekély kelendőség és eladásra nagy számmal behajlott, de leginkább a kornyékútonk dühögő marhavész miatt alább szallott; mig ellenben a sertes ára részint az eladásra kiállított csekély száma, részint a vevők vásárlási kedve miatt, lehet mondani a mai viszonyok közt várható majdnem legmagasabb árra emelkedett. A részletes árak következők: egy pár 1/2 éves borjú 10—20 frt., egy pár 1 éves borjú 20—30 frt., egy pár 2 éves oru 35—50 fr. 2 éves tinó 40—50 frt., egy pár 3 éves ökörtinó 60—65 frt., egy pár 4 éves jármos-ökör 70—100 frt., egy pár közönséges jármos-ökör 90—105 frt., egy pár szép jármos-ökör 125—160 forint, egy pár borjas telés 85—105 frt., egy pár hírtelt tehén 60—90 forint, egy pár hírtelt ökör 125—150 frt., egy pár 1 éves csikó 30—90 frt., egy pár 2 éves csikó 38—120 frt., egy pár közönséges hámos lo 28—200 frt., egy pár 1/2 éves malac 6—8 frt., egy pár 1/2 éves malac 10—12 frt., egy pár 1 éves liba 2 frt., egy pár 1 1/2 éves sertes 30—32 frt., egy pár 2 éves sertes 36—45 frt., egy pár kinőtt nagy sertes 40—49 frt., egy pár hírtelt sertes fontja 14—15 kr., hírtelt sertes fontja 19—21 kr.

H. Bőszörmény. Szept. 3. — T. buza 3 frt 90 kr. kétszeres 3 frt 25 kr. roz 3 frt 10 kr. árpa 2 frt 40 kr. zab 2 frt — kr. tengeri 3 frt 60 kr. köles — frt. kr. 1 mássa szalonna 28 frt. 1 font szalonna 32 kr. 1 itez disznóhús 40 kr. 1 font disznóhús 12 kr. 1 font marhabús 12 kr. 1 font 50 gr 10 kr. 1 mássa széna 2 frt — kr. mássa szalma 1 frt 40 kr.

Érmthályfalva. Az aug. 30-án tartott heti vásáron a termények s elelmi czikkék ára következő volt: Tiszta buza mérője 3 frt 60 kr. kétszeres 3 frt — kr. roz 2 frt 70 kr. tengeri 3 frt 20 kr. árpa 2 frt 20 kr. zab 1 frt 50 kr. borsó vékája 3 frt 20 kr. pasuly vékája 3 frt — kr. lenese vékája 2 frt 80 kr. vöröskéje 3 frt 20 kr. szep diany széna 7 frt 8 kr. slma vékája 1 frt., körtvely vékája 1 frt 60 kr., foghagyma koszoruja 60 kr., vereshagyma koszoruja 40 kr. szalonna másszja 31 forint, szalonna fontonkint 36 kr., zsír itezéje 46 kr., sertesús fontja 16 kr., marhabús fontja 10 kr., egy hírtelt liba 2 frt — kr., sovány liba 60—80 kr., ruca párja 48 kr., tyuk darabja 40 kr., csirke párja 30 kr., olaj itezéje 36 kr., tojás 3—4 kr., bor itezéje 14 kr., 3 szilvapálinka itezéje 32 kr., közönséges 24 kr. (V.)

Nagyvárad. Szept. 4. — T. buza 4 frt 6 kr. kétszeres 3 frt 23 kr. roz 3 frt 45 kr. árpa 2 frt 20 kr. zab 1 frt 65 kr. tengeri 3 frt 50 kr. köles — frt. kr. 1 mássa szalonna 28 frt. széna — frt. — kr. 1 font marhabús 14 kr.

Bécsi börze árfolyama.

Szeptember	3.	4.	5.	6.	7.	
50-es Metalliques	100 frt.	63. 5.	62. 90.	63. 10.	63. 10.	—
50-es nemzeti kölcsön	100 frt.	68. 50.	68. 60.	68. 60.	68. 55.	—
1860 sors. kölcsön	100 frt.	80. 65.	81. 10.	80. 55.	81. 70.	—
Hitelintézet részvényei	100 frt.	157. 70.	159. 10.	158. 40.	161. 60.	—
Bankrészvények	728.—	730.—	731.—	739.—	—	—
Londoni váltók	128. 25.	127. 75.	128.—	128. 25.	—	—
Azist	100 frt.	126. 50.	126.—	126.—	126. 70.	—
Arany	1 db.	6. 10.	6. 6.	6. 7.	6. 10.	—

